

# แนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: กรณีศึกษา คาบสมุทรสทิงพระ

## Cultural Tourism Guidelines for the Songkhla Lake Basin: Case Study of Sathing Phra Peninsula

ภัทริยา สังข์น้อย<sup>1</sup>, ประภาพร ยางประยงค์<sup>1</sup>, หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์<sup>1</sup>

Pattareya Sungnoi<sup>1</sup>, Prapaphon Yangprayong<sup>1</sup>, Hathairat Wattanapruek<sup>1</sup>

Received: 18 May 2023

Revised: 7 July 2023

Accepted: 25 September 2023

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และ 3) แนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในคาบสมุทรสทิงพระ จำนวน 22 คน และใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีลักษณะสำคัญ คือ ดำเนินชีวิตตามวิถีโหนด-นา-เล และให้ความสำคัญกับความเชื่อและศาสนาที่นับถือ 2) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และ 3) แนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาคือการสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยการวางแผนแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชน จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ และการพัฒนาที่พักที่ให้มีมาตรฐานประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระสามารถนำไปเป็นแนวทางกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระให้เป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวและรายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น

**คำสำคัญ:** แนวทางการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, วัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, คาบสมุทรสทิงพระ

<sup>1</sup> อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

<sup>1</sup> Lecturer, Faculty of Management Science Songkhla Rajabhat University

## Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the community context of the cultural tourism of the Sathing Phra Peninsula in the Songkhla Lake Basin, 2) the satisfaction of tourists towards the cultural tourism of the Peninsula, and 3) the guidelines for cultural tourism of the Peninsula. The study used a convenience sampling method of in-depth interviews of 22 people involved in cultural tourism of the Sathing Phra Peninsula and used the questionnaires of 400 Thai tourists who traveled to the location for cultural tourism. Data were analyzed by descriptive statistics. The results of the research were; 1) The community context of the cultural tourism of the Sathing Phra Peninsula in the Songkhla Lake Basin had an important characteristic: living life according to the Nod-Na-Le way and giving importance to beliefs and religions. 2) The tourists who travel for recreation were satisfied with the cultural tourism of the area at a high level. and 3) The guidelines for the cultural tourism of the area had created the identity of tourist attractions, participatory planning between communities and government agencies, creating awareness in preserving cultural tourism resources among community members, creating a cultural tourism route on the Sathing Phra Peninsula and development of standard accommodation. The benefits of this research were people involved in tourism in the Sathing Phra Peninsula area can be used as guidelines for determining development strategies and promoting cultural tourism on the Sathing Phra Peninsula to the satisfaction of tourists. In addition, it also increases tourists and the income of people in the community.

**Keywords:** The tourism guidelines, the cultural tourism, the cultural of Songkhla Lake Basin, the Songkhla Lake Basin, the Sathing Phra Peninsula

## บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าประเทศต้องเผชิญกับการขาดเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลมีนโยบายสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจหลายประการ ซึ่งการปรับปรุงการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐานสากลเป็นนโยบายที่มีความสำคัญยิ่งนโยบายหนึ่งที่ส่งผลให้การท่องเที่ยวของประเทศประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) การท่องเที่ยว

ในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย โดยนำวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวมาสร้างคุณค่าและมูลค่าเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว จังหวัดสงขลาซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่างที่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่สามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ โดยเฉพาะวัฒนธรรมเขตพื้นที่

คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย อำเภอสิงหนคร สทิงพระ ระโนด และกระแสสินธุ์ ซึ่งมีทุนทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น วิธีการดำเนินชีวิต โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นต้น แม้ว่า คาบสมุทรสทิงพระมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ แต่มีปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ที่พัก อาหาร วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และการประชาสัมพันธ์ (อดิสร ศักดิ์สูง และ วรุตม์ นาทิ, 2562) ดังนั้น การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในประเด็นบริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นทุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน และสร้างประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรภายในชุมชนจนนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแบบยั่งยืน ช่วยให้นักท่องเที่ยวและรายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

## วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาประกอบเพื่อช่วยให้การอธิบายแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ พระภิกษุสงฆ์ ประชาชน ชุมชน นักวิชาการ วัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ประกอบการในท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในคาบสมุทรสทิงพระ จำนวน 22 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ สำหรับกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ไม่ทราบจำนวนประชากรของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงใช้สูตรการคำนวณ

ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของ กัลยา วาณิชย์ปัญญา (2561) โดยกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้เพิ่มขนาดตัวอย่าง จำนวน 15 ตัวอย่าง รวมขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 400 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาในช่วงระยะเวลาของการดำเนินการเก็บข้อมูลมีกลุ่มตัวอย่างมาเที่ยวเพียง 3 แหล่ง จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มาท่องเที่ยวจริงในแต่ละแหล่ง โดยจำนวนของนักท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ประกอบด้วย ศูนย์การเรียนรู้วิถีตาลโตนดรำแดง อำเภอสิงหนคร จำนวน 84 ตัวอย่าง การท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด อำเภอสทิงพระ จำนวน 157 ตัวอย่าง และตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จำนวน 159 ตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (non-probability sampling) จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (convenience sampling)

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เป็นแนวคำถามเกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก การตระหนักทางวัฒนธรรม และความคิดเห็นโดยรวม
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) ในการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามตัวอย่าง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทร

สทิงพระ และตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ รูปแบบคำถามเป็นตัวเลือกแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ รูปแบบคำถามเป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วนค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ให้คณะวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเข้าไปสัมผัสปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และเข้าถึงวิธีการอธิบายปรากฏการณ์แบบคนใน (insider) โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เป็นหลัก
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ให้ผู้ช่วยนักวิจัยเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (document research) โดยคำนึงถึงบริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตนำมาวิเคราะห์ประกอบ และนำเสนอในรูปของข้อความแบบบรรยาย (descriptive)
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

#### ผลการศึกษา

ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาบริบทชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทร

สทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า ลักษณะสำคัญ คือ การดำเนินชีวิตตามวิถีไหนต-นา-เล กล่าวคือ มีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการนำผลผลิตจากไหนตหรือต้นตาลไหนตมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ การทำนา และการทำประมงน้ำจืดในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และให้ความสำคัญกับความเชื่อและศาสนาที่นับถือ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มี 4 ลักษณะ คือ 1) การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิต ไหนต นา ไร่ คน ณ ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร และศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิต ไหนต นา เล ณ ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ 2) การสักการะพระพุทธรูปและพระเกจิอาจารย์คุณูปการที่สำคัญ ได้แก่ พระพุทธไสยาสน์หรือพ่อเฒ่านอน ณ วัดจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ณ วัดพะโคะ อำเภอสทิงพระ และหลวงพ่อเดิม ณ วัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ 3) การทำบุญตามประเพณีและความเชื่อ ในพื้นที่อำเภอสิงหนคร ได้แก่ การฉลองศาลเจ้าปู่ทวดเขาเขี้ยว ณ ตำบลหัวเขา และสมโภชปู่ทวดหัวเขาแดง ณ ตำบลหัวเขา พื้นที่อำเภอสทิงพระ ได้แก่ ประเพณีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะและลากเรือพระโบราณ ณ วัดพะโคะ ตำบลชุมพล ประเพณีทอดผ้าป่าสามัคคี ปิดทองหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดและห่มผ้าพระสุวรรณมาลิกเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุ วัดพะโคะ ณ ตำบลชุมพล ประเพณีสมโภชเจ้าแม่อยู่หัววัดท่ากระหรี่หรือประเพณีตายาย่าน ณ วัดท่ากระหรี่ ตำบลคลองรี และประเพณีทำบุญเดือนหกห่มผ้าเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุและพระพุทธไสยาสน์หรือพ่อเฒ่านอน ณ วัดจะทิ้งพระ และพื้นที่อำเภอกระแสดินธุ์ ได้แก่ งานสมโภชหลวงพ่อเดิม ณ วัดเอก และงานสมโภชป้อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ณ วัดแหลมบ่อท่อ และ 4) การชมทัศนียภาพทางธรรมชาติ คือ ดูทิวตาลหมื่นต้น

นกหมื่นตัว วัวหมื่นตัว และบัวหมื่นดอก ณ อำเภอกระแสดินธุ์ องค์ประกอบด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1) วิธีการเดินทางส่วนใหญ่ไม่มีรถโดยสารสาธารณะ ต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัว และ 2) ป้ายแสดงบอกเส้นทางการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว มีน้อยและไม่มีความชัดเจน องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีเพียงพอตามบริบทของชุมชน แต่ร้านค้าและร้านอาหารยังขาดผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นทางอัตลักษณ์ เพื่อนำเสนอนักท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านที่พักสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1) รูปแบบที่พักมีทั้งรีสอร์ทและโฮมสเตย์ แต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวลักษณะเข้าไป-เย็นกลับ และเป็นลักษณะการท่องเที่ยวในรูปแบบของทางผ่านเพื่อไปต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น และ 2) มาตรฐานการบริการของที่พัก ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวองค์ประกอบด้านกิจกรรมหรือการตระหนักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีกิจกรรมวิถีชาวบ้านโดยใช้ภูมิปัญญาของคนในชุมชนสรุปได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ การทำนา การเคี้ยวน้ำตาลโตนด การปลูกพืชปลูกผัก 2) กิจกรรมเกี่ยวกับความเชื่อหรือศาสนา ได้แก่ การทำบุญ การฟังเทศน์ฟังธรรม และการปฏิบัติธรรม และ 3) กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การแข่งเรือ การจักรสาน การลอยลูกบิด ชมการแสดงรำโนราและรำพราน และกลองยาวสำหรับความคิดเห็นโดยรวม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น คือ

1) การสร้างอัตลักษณ์ของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม 2) การวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดแนวทางการสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ 3) การจัดเส้นทางการท่องเที่ยวของคาบสมุทรสทิงพระ ควรมีภาคีหลักเพื่อดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน 4) ชุมชนควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อการดำรงอยู่ที่ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับสร้างคุณค่าและมูลค่าแก่นักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ จากจำนวนนักท่องเที่ยว 400 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 มีสถานภาพโสด จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.25 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 มีอาชีพเป็นนักเรียน-นักศึกษา จำนวน

150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ที่เหลืออีก ร้อยละ 62.50 รองลงมาลำดับที่ 1 และ 2 คืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ตามลำดับ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 5,000-10,000 บาท จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 2) ผล การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่ท่องเที่ยวที่คลองแดน จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.75 มาครั้งแรก จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ลักษณะ การเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.25 ใช้รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ไป-กลับวันเดียว จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.75 และจุดประสงค์หลักของ การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทั้ง 5 ด้าน คือ แรงจูงใจ การจัดกิจกรรม การเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่พัก ตลอดจนความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา**

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านแรงจูงใจ	4.02	0.72	มาก
1.1 มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจ	4.02	0.72	มาก
1.2 มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย	4.02	0.86	มาก
1.3 มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าทางจิตใจ	4.15	0.84	มาก
1.4 มีการโพสต์และแชร์ภาพและข้อมูลผ่านสื่อสาธารณะจำนวนมาก	3.79	0.98	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรม	4.09	0.72	มาก
2.1 มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และมีความสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.72	มาก
2.2 มีบุคลากรแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	3.97	0.95	มาก
2.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวน่าประทับใจและก่อให้เกิดประสบการณ์	4.08	0.86	มาก
2.4 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม	4.12	0.86	มาก
3. ด้านการเดินทาง	3.97	0.75	มาก
3.1 การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก	4.05	0.85	มาก
3.2 มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่าย	3.93	0.91	มาก
3.3 การค้นหาพิกัดสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมีความแม่นยำ	3.92	0.97	มาก
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.82	0.77	มาก
4.1 มีสถานที่จอดรถที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ	4.01	0.91	มาก
4.2 มีร้านค้าจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากเพียงพอ	3.76	0.95	มาก
4.3 ความเหมาะสมของราคาสินค้าพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.85	0.89	มาก
4.4 มีร้านอาหารพื้นเมืองจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากเพียงพอ	3.65	1.06	มาก
4.5 ความเหมาะสมของราคาอาหารพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.76	1.05	มาก
4.6 มีสัญญาณโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.99	0.91	มาก
4.7 มีห้องน้ำบริการที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ	3.68	1.05	มาก
5. ด้านสถานที่พัก	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5.1 สถานที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากเพียงพอ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5.2 ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเรียบร้อยภายในสถานที่พัก	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5.3 สถานที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากเพียงพอ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5.4 ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเรียบร้อยภายในสถานที่พัก	1.00	0.00	น้อยที่สุด
6. ด้านความคิดเห็นโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.73	มาก

**ตารางที่ 1** ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาสมุทรสึงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (ต่อ)

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาสมุทรสึงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
6.1 มีความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยวนี้	4.15	0.81	มาก
6.2 มีความต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้	4.10	0.83	มาก
6.3 มีความต้องการจะแนะนำให้บุคคลที่รู้จักมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้	4.06	0.86	มาก
6.4 ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นได้	4.11	0.82	มาก

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 1 พบว่าด้านแรงจูงใจ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.00 ระดับความพึงพอใจสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าทางจิตใจ 2) มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย 3) มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจ และ 4) มีการโพสต์และแชร์ภาพและข้อมูลผ่านสื่อสาธารณะจำนวนมาก ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.15, 4.02, 4.02 และ 3.79 ตามลำดับ

ด้านการจัดกิจกรรม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.09 ระดับความพึงพอใจสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม 2) มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และมีความสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว 3) กิจกรรมทางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวน่าประทับใจและก่อให้เกิดประสบการณ์ และ 4) มีบุคลากรแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.12, 4.09, 4.08 และ 3.97 ตามลำดับ

ด้านการเดินทาง นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 3.97 ระดับความพึงพอใจสามารถ

เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก 2) มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่าย และ 3) การค้นหาพิกัดสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมีความแม่นยำ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.05, 3.93 และ 3.92 ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 3.82 ระดับความพึงพอใจสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) มีสถานที่จอดรถที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ 2) มีสัญญาณโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว 3) ความเหมาะสมของราคาสินค้าพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยว 4) ความเหมาะสมของราคาอาหารพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยว 5) มีร้านค้าจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากเพียงพอ 6) มีห้องน้ำบริการที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ และ 7) มีร้านอาหารพื้นเมืองจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากเพียงพอ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.01, 3.99, 3.85, 3.76, 3.76, 3.68 และ 3.65 ตามลำดับ

ด้านสถานที่พัก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 1.00 ระดับความพึงพอใจเท่ากันทุกรายการ คือ 1) สถานที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยว



มีจำนวนมากเพียงพอ 2) ความเหมาะสมของ สิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเรียบร้อย ภายในสถานที่พัก 3) สถานที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนมากเพียงพอ และ 4) ความเหมาะสมของ สิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเรียบร้อย ภายในสถานที่พัก ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ

ด้านความคิดเห็นโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.11 ระดับความพึงพอใจ สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ 1) มีความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยวนี้ 2) ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นได้ 3) มีความต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวนี้ และ 4) มีความต้องการจะแนะนำ ให้บุคคลที่รู้จักมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) เท่ากับ 4.15, 4.11, 4.10 และ 4.06 ตามลำดับ

ดังนั้น จากการศึกษาบริบทชุมชนของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามความคิดเห็นของ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ พบว่า แนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา ควรพัฒนาองค์ประกอบด้าน สิ่งดึงดูดใจ โดยการสร้างอัตลักษณ์ของกิจกรรมใน แหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น เพื่อ ดึงดูดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา จัดกิจกรรมเรียนรู้วิถีโหนด-นา-เล และการปฏิบัติธรรมตามลอยหลวงปู่ทวดโดยใช้ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน โดยวันที่ 1 ใช้ศูนย์เรียนรู้วิถี ชีวิตโหนด นา ไร่ คน ณ ตำบลรำแดง และศูนย์ เรียนรู้วิถีชีวิต โหนด นา เล เข้าพักที่วัดเอกหรือ วัดพะโคะ วันที่ 2 กิจกรรมปฏิบัติธรรม และวันที่ 3 กิจกรรมตามลอยหลวงปู่ทวดแนะนำสถานที่สำคัญ

ที่เกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวด และกลุ่มธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จัดกิจกรรม ทำบุญตามประเพณีกราบสักการะพระพุทธรูปและ พระเกจิอาจารย์คุณูปการ เพื่อเป็นสิริมงคล ซึ่ง เป็นการท่องเที่ยวแบบเข้าไป-เย็นกลับ เป็นต้น โดยใช้เส้นทางเดินทางจากสงขลา-สทิงพระ หรือกรณีที่มีการเดินทางจากจังหวัดสงขลาเพื่อไป จังหวัดนครศรีธรรมราช และกิจกรรมจำหน่ายสินค้า ชุมชนซึ่งเป็นผลผลิตจากโหนด-นา-เล เช่น ลูกตาล สด น้ำตาลสด ข้าวสาร และปลาแดดเดียว เป็นต้น การวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรเน้น การวางแผนแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดแนวทางการ สนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันระหว่างชุมชนและ หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนควรสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อการดำรงอยู่ที่ยั่งยืนของ แหล่งท่องเที่ยวสำหรับสร้างคุณค่าและมูลค่าแก่นักท่องเที่ยว และองค์ประกอบด้านการตระหนัก ควรจัดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวภายใน คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมี ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับ อติศร ตักดีสูง และวรุฒน์ นาทิ (2562) ได้นำเสนอ แนวทางในการพัฒนารูปแบบหมู่บ้านวัฒนธรรม เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน บริเวณคาบสมุทร สทิงพระ จังหวัดสงขลา ควรพัฒนาด้านที่พัก อาหารวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และ การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ หทัยรัตน์ สวัสดิ์ (2563) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนควรพัฒนาการมีส่วนร่วมทาง การท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น การสร้าง จิตสำนึกทางการท่องเที่ยว โดยการให้ความรู้ และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากร

การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและแผนการตลาดต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน และสอดคล้องกับ ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และเสรี วงษ์มณฑา (2564) ได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่านควรส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของที่ดีและการอนุรักษ์เชิงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ตลอดจนการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่มีไปสู่คนรุ่นใหม่ และจากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สามารถวิเคราะห์แนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ และความคิดเห็นโดยรวมที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นองค์ประกอบด้านที่พักมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบด้านที่พัก โดยการพัฒนาที่พักที่มีอยู่หรือที่กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ให้มีรูปแบบที่เหมาะสม มีมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวในด้านความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญใจ คงพันธ์ และภัทราวรรณ วังบุญคง (2564) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเขาควนย์ ในด้านบริการและความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสถานที่ท่องเที่ยว แต่ควรปรับปรุงให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ วิจิตรา บุญแล และคณะ (2564) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยววัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางด้านการคมนาคมมากที่สุดเพราะ

การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัยและมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสารโชค ชูระนุติ และชนิด เผ่าพันธุ์ดี (2565) พบว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยด้านกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจ ความสามารถในการเข้าถึงความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมผู้นำชุมชน และการบริหารจัดการชุมชน

### สรุปผลการวิจัย

แนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษาคาบสมุทรสทิงพระจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความโดดเด่นเชิงวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดใจ คือ มีวิถีชีวิตชุมชนที่อยู่บนพื้นฐานของการประกอบอาชีพ การเกษตรและการประมง และการแปรรูปผลผลิตจากการเกษตรและการประมง มีวัดเป็นจำนวนมาก แต่ละวัดจะพระพุทธรูปและพระเกจิอาจารย์คุณูปการที่มีชื่อเสียงให้พุทธศาสนิกชนได้กราบสักการบูชาเพื่อเป็นสิริมงคล มีการทำบุญตามประเพณีและความเชื่อที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของชุมชน และมีทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ คือ โหนด-นา-เล โดยแหล่งท่องเที่ยวคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบ

สงขลามีการตระหนักถึงวัฒนธรรมมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ การทำนา การเกี่ยว น้ำตาลโตนด การปลูกพืชปลูกผัก กิจกรรมเกี่ยวกับความเชื่อหรือศาสนา ได้แก่ การทำบุญ การฟังเทศน์ฟังธรรม และการปฏิบัติธรรม และกิจกรรมนันทนาการพื้นบ้าน ได้แก่ กีฬาพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน และการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งการตระหนักดังกล่าวส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น เห็นได้จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจ้างงานที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวและรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และทรัพยากรในชุมชนถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว แม้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ การจัดกิจกรรม การเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อสถานที่พักน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีศักยภาพสอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวควรปรับปรุงจุดอ่อนที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัว ป้ายแสดงบอกเส้นทางเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวมีน้อยและไม่มีความชัดเจน ร้านค้าและร้านอาหารซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ยังขาดผลิตภัณฑ์

ที่มีความโดดเด่นทางอัตลักษณ์ เพื่อนำเสนอนักท่องเที่ยว และที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวยังไม่มีมาตรฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว

## ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลด้านแรงจูงใจ การจัดกิจกรรม การเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่พัก ไปกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรภายในชุมชนและส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: กรณีศึกษาคาบสมุทรสทิงพระ

## ข้อจำกัดการวิจัย

เนื่องจากบริบทของคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลของวิถีโหนด-นา-เล และความเชื่อหรือศาสนา ส่งผลให้การเก็บข้อมูลการวิจัยไม่สามารถกระจายไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยว

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *ยุทธศาสตร์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564)*. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสารโชค ฐานะนุติ และชนัด เผ่าพันธุ์ดี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 12(1), 39-45.

- เพียงใจ คงพันธ์ และภัทรารวรรณ วังบุญคง. (2564). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเขาตูนย์จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 12(1), 15-29.
- วิจิตรา บุญแล, เสรี วงษ์มณฑา, ซวลีย์ ณ ถลาง และกาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์. (2564). การศึกษาศักยภาพองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดจันทบุรี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 46-55.
- ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และเสรี วงษ์มณฑา. (2564). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 244-256.
- หทัยรัตน์ สวัสดิ์. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 2(1), 64-73.
- อดิสร ศักดิ์สูง และวรุฒม์ นาทิ. (2562). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในรูปแบบหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 8, 102-123.